

در هنگامه کرونا؛ بیشترین «کمک مومنانه» را از چه کسانی می توان انتظار داشت؟

سنگ محکی برای نهادهای متمول و متمکن

محبوبه ولی

از کمک‌های مردم استفاده کنیم. او از مردم و خیر خواهان و کسانی که از تمکن مالی مناسبی برخوردار هستند خواست که به صحنه بیایند و به افشار بی‌بضاعت کمک کنند. پس از بیانات مقام معظم رهبری در روز نهمه شعبان مبنی بر ایجاد رزمایش گسترده‌ای برای مواسات و همدلی و کمک مومنانه به نیازمندان، اظهاراتی از این دست نیز به کرات از سوی مقامات و مسئولان شنیده می‌شود.

همدردی‌های ۲۰ درصدی با آسیب‌های ۱۰۰ درصدی

برخی دیگر از نهادها و مقامات نیز با اقداماتی سعی کرده‌اند تا در این «کمک مومنانه» مشارکت کنند. سخنگوی سپاه پاسداران دو روز پیش اعلام کرد که فرماندهان سپاه ۲۰ درصد از حقوق ماهیانه خود را تا پایان بحران کرونا به طرح کمک مومنانه به افرادی که شغل خود را از دست داده‌اند، اختصاص دادند.

دیروز خبر رسید که مسئولین قوه قضائیه نیز ۲۰ درصد حقوقشان را برای کمک به نیازمندان آسیب دیده از کرونا بخشیدند.

البته این شکل از کمک‌ها صرفاً مختص ایران نیست. به گزارش خبرگزاری‌های خارجی رئیس‌جمهور اکوادور حقوق خود و اعضای دولتش را ۵۰ درصد کاهش داده است. در هند نیز برای مقابله با آثار ناشی از شیوع کووید ۱۹، حقوق اعضای دولت ۳۰ درصد کاهش یافته است.

اما صدمات و خسارات ناشی از کرونا در اقتصاد و خانواده‌ها دست کم در ایران به حدی است که چشم‌پوشی فرماندهان سپاه یا مسئولان قوه قضائیه از ۲۰ درصد حقوق خود، صرفاً کارکرد روانی دارد و البته قابل ستایش؛ اما نوعی همدردی انسانی است تا اینکه راهکاری اساسی باشد.

انتظارات متوهمانه

اسحاق جهانگیری در اظهارات دیروزش به ثروتمندها اشاره کرد و گفت: «مرکز در بسیاری از کشورهای دنیا صاحبان صنایع و افراد ثروتمند اعلام کردند که بخشی از ثروت خود را به بخش‌های مختلف جامعه هدیه می‌کنند. انتظار این است که فعالان بخش خصوصی کشور هم چنین اقداماتی انجام دهند.»

اشکالی که در این مورد وجود دارد این است که اساساً به دنبال فشارهای اقتصادی دو سال اخیر و تحریم‌ها تعداد ثروتمندها روز به روز کمتر می‌شود، طبقه متوسط به سوی فقر

سقوط کرده و بسیاری از صنایع و کارخانه‌ها چنان ورشکسته‌اند که دیگر نمی‌توان از آنها انتظار کمک داشت. در واقع شرایط موجود، نه سیل است و نه زلزله که نقطه‌ای از کشور را درگیر کرده باشد و از بقیه نقاط کمک‌ها سرزیر شود؛ اکنون تحریم کرونا و عواقب آنها به صورت فراگیر تمام کشور و تمام اقشار را درگیر کرده است. دولت فقیر شده و دیگر نمی‌تواند پناهی برای ملت باشد.

ملت نیز از بس روی پای خود بوده دیگر نایی برایش نمانده است.

پولدارهای ساکت

در چنین شرایطی باید چه کرد؟ یک سیستم کارآمد چه پیش‌بینی‌ای برای این وضعیت کرده است؟ نظامی که با شعار حمایت از نیازمندان و مستضعفان شکل گرفته در موقعیتی که روز به روز به شمار مستضعفان افزوده می‌شود، چه تدبیری برای آنها اندیشیده است؟

پاسخ به این سوالات است که سر نخ را به چهار نهاد پولدار می‌رساند که معمولاً در سکوتی سنگین اما ثروتی سرشار به سر می‌برند. مسیح مهاجری، مدیر مسئول روزنامه جمهوری اسلامی نیز دیروز به همین نهادها پرداخته و با اشاره به نهضت مشارکت مردم در حمایت‌های مالی از اقشار ضعیفی که در جریان کرونا دچار مشکلات اقتصادی شده‌اند، نوشته است: «این کمک می‌تواند بخشی از زخم‌ها را التیام ببخشد، ولی نمی‌تواند تمام مشکلات را حل کند. برای حل قطعی مشکلات باید قدرت‌های مالی بزرگی به صحنه بیایند که از تمکن بسیار بالایی برخوردارند و اموال آنها متعلق به مردم است.»

او به ستاد اجرایی فرمان امام، بنیاد مستضعفان و آستان قدس رضوی اشاره کرده و ادامه داده است: «امکانات و منابع مالی گسترده‌ای که در اختیار این مراکز وجود دارند اگر به عرصه کمک به اقشار آسیب‌دیده از کرونا آورده شوند، مشکلات این

گفته می‌شود که این بنیاد در مجموع حدود ۱۵۰ شرکت و بنگاه وابسته به خود دارد که مهمترین آنها شرکت نفت بهران، شرکت سیمان تهران، بانک سینا، شرکت مزم، موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران و... است. سال ۹۶ برای اولین بار پس از تشکیل بنیاد مستضعفان، صورت‌های مالی حسابرسی شده این مجموعه منتشر شد و نشان داد که بر اساس صورت‌های مالی سال ۹۵ این نهاد، میزان دارایی‌های این بنیاد بیش از ۵۶ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

در این سال‌ها شایعات بسیاری حول این سازمان وجود داشته؛ از ساخت باشگاه در دبی تا هزینه ۱۰۰ میلیارد تومانی برای بازسازی ساختمان بنیاد مستضعفان.

قرار بود پول‌ها صرف امور خیریه شوند

البته به سه نهادی که مهاجری از آنها یاد کرده، باید قرارگاه خاتم را نیز اضافه کرد که با توجه به ماهیت اقتصادی‌اش، ثروت بسیار دارد. نکته جالب در این میان آن است که اتفاقاً کارکرد این نهادها پولساز و پولدار بعضاً از همان ابتدا برای امور خیریه تعریف شده است.

برای نمونه ستاد اجرایی فرمان امام به دستور امام خمینی (ره) تأسیس شد تا در دو بخش اقتصادی و خیریه فعالیت کند. این ستاد وظیفه مدیریت اموالی که طبق اصل ۴۹ قانون اساسی و دیگر قوانین در اختیار ولی فقیه هستند را بر عهده دارد.

پس از تأسیس تمام اموال خاندان پهلوی به این ستاد رسید. سهام خیلی از بانک‌ها، هتل‌های معروفی چون هتل استقلال، آزادی، هیلتن، عالی قاپوی اصفهان، شرکت کشتیرانی آریا، هواپیمایی آسمان و بسیاری از دارایی‌های دیگر که قبلاً متعلق به خاندان پهلوی بود، به این سازمان رسید. گفته شد که این اموال به علت تصرف غیر قانونی مسئولین رژیم گذشته در اموال عمومی مصادره شد تا در اختیار محرومین قرار گیرد. علاوه بر این در طول چهار

دهه گذشته نیز این ستاد مشغول فعالیت‌های اقتصادی گسترده بوده است؛ از قراردادهای بزرگ نفتی گرفته تا بانکداری، تولید دارو، دامپروری، مخابرات، املاک و مستغلات و...

بنیاد برکت، گروه توسعه اقتصادی تدبیر که در حوزه‌های متنوعی فعال است، از زیر مجموعه‌های بزرگ ستاد اجرایی فرمان امام هستند. معمولاً از دارایی این نهادها و نحوه عملکرد آنها سخنی به میان نمی‌آید؛ با این حال خبرگزاری رویترز هفت سال پیش دارایی این ستاد را بیش از ۹۳ میلیارد دلار اعلام کرد.

سنگ بنای تشکیل بنیاد مستضعفان نیز در سال ۵۷ از سوی امام خمینی (ره) گذاشته شد و به آن دستور داده شد که تمام اموال منقول و غیر منقول سلسله پهلوی (بنیاد پهلوی) و شاخه‌ها و مربوطین به این سلسله را به نفع مستمندان و کارگران و کارمندان ضعیف مصادره کند.

گفته می‌شود که این بنیاد در مجموع حدود ۱۵۰ شرکت و بنگاه وابسته به خود دارد که مهمترین آنها شرکت نفت بهران، شرکت سیمان تهران، بانک سینا، شرکت مزم، موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران و... است.

سال ۹۶ برای اولین بار پس از تشکیل بنیاد مستضعفان، صورت‌های مالی حسابرسی شده این مجموعه منتشر شد و نشان داد که بر اساس صورت‌های مالی سال ۹۵ این نهاد، میزان دارایی‌های این بنیاد بیش از ۵۶ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

در این سال‌ها شایعات بسیاری حول این سازمان وجود داشته؛ از ساخت باشگاه در دبی تا هزینه ۱۰۰ میلیارد تومانی برای بازسازی ساختمان بنیاد مستضعفان.

صدمات و خسارات ناشی از کرونا در اقتصاد و خانواده‌ها دست کم در ایران به حدی است که چشم‌پوشی فرماندهان سپاه یا مسئولان قوه قضائیه از ۲۰ درصد حقوق خود، صرفاً کارکرد روانی دارد و البته قابل ستایش؛ اما نوعی همدردی انسانی است تا اینکه راهکاری اساسی باشد

کرونا توسط ستاد اجرایی فرمان امام به منظور لیبیک به ندای رهبر معظم انقلاب «یا کمک یک و نیم میلیارد تومانی آستان قدس رضوی برای کمک به درمان بیماری کرونا»

شاید بزرگترین رقم کمک‌ها که در اخبار دیده شد مربوط به بنیاد مستضعفان باشد که اعلام کرد ۵۳ میلیارد تومان کمک نقدی داشته است؛ ۳۰ میلیارد تومان به مددجویان کمیته امداد، ۱۰ میلیارد تومان به مددجویان سازمان بهزیستی و الباقی به کودکان کار و کارگران و موارد دیگر.

اما مسیح مهاجری در این باره نوشته است: «این را می‌دانیم که ستاد اجرایی فرمان امام اقداماتی در قالب‌های اهدای بعضی امکانات یا پول نقد به عمل می‌آورد، بنیاد مستضعفان هم مثلاً به کول‌برها قرار است کارت هدیه یک میلیون تومانی بدهد، آستان قدس رضوی هم به فقرای حاشیه شهر مشهد یا خانواده‌های ضعیف در نقاط دیگر کمک‌هایی می‌کند، اما اینها در برابر تمکن مالی این مراکز بسیار ناچیز هستند و اصولاً به حساب نمی‌آیند. این مراکز باید تمام‌قد و با دست‌های گشاده و بدون محدودیت

ساختمان بنیاد مستضعفان. البته به سه نهادی که مهاجری از آنها یاد کرده، باید قرارگاه خاتم را نیز اضافه کرد که با توجه به ماهیت اقتصادی‌اش، ثروت بسیار دارد. نکته جالب در این میان آن است که اتفاقاً کارکرد این نهادها پولساز و پولدار بعضاً از همان ابتدا برای امور خیریه تعریف شده است.

برای نمونه ستاد اجرایی فرمان امام به دستور امام خمینی (ره) تأسیس شد تا در دو بخش اقتصادی و خیریه فعالیت کند. این ستاد وظیفه مدیریت اموالی که طبق اصل ۴۹ قانون اساسی و دیگر قوانین در اختیار ولی فقیه هستند را بر عهده دارد.

پس از تأسیس تمام اموال خاندان پهلوی به این ستاد رسید. سهام خیلی از بانک‌ها، هتل‌های معروفی چون هتل استقلال، آزادی، هیلتن، عالی قاپوی اصفهان، شرکت کشتیرانی آریا، هواپیمایی آسمان و بسیاری از دارایی‌های دیگر که قبلاً متعلق به خاندان پهلوی بود، به این سازمان رسید. گفته شد که این اموال به علت تصرف غیر قانونی مسئولین رژیم گذشته در اموال عمومی مصادره شد تا در اختیار محرومین قرار گیرد. علاوه بر این در طول چهار

ساختمان ۳۶ طبقه‌ای هم که گفته می‌شود در آمریکا در اختیار بنیاد علوی زیر مجموعه بنیاد مستضعفان است بارها و آکنش‌های منفی در پی داشته است.

سال گذشته خبرگزاری ایرنا طی گزارشی نوشت: «۶۰ درصد از ثروت ملی ایران در اختیار چهار نهاد «ستاد اجرایی فرمان امام»، «قرارگاه خاتم»، «آستان قدس» و «بنیاد مستضعفان» است که هیچ‌یک از آنها ارتباطی با دولت و مجلس شورای اسلامی ندارند.»

فلسفه وجودیتان را چگونه می‌خواهید توجیه کنید؟
حالا در این بلبشوی تحریم و کرونا بسیاری در پی یافتن پاسخ این پرسش هستند که نقش این نهادها که بخش بزرگی از ثروت کشور را در اختیار دارند، در هنگامه‌های بحران اقتصادی چیست؟
طی هفته‌های گذشته خبرهایی از کمک این نهادها در پی شیوع کرونا منتشر شده است؛ خبرهایی از این دست: «توزیع یک میلیون بسته غذایی بین آسیب‌دیدگان

روی موج کوتاه

دستور روحانی به وزیر کشور

حسن روحانی، رئیس‌جمهور با اشاره به از سرگیری فعالیت کسب و کارهای کم‌ریسک در تهران از ۳۰ فروردین ماه به وزیر کشور دستور داد تا همه تمهیدات لازم برای این منظور اتخاذ و اقدامات لازم در زمینه رعایت کامل پروتکل‌های بهداشتی در حمل و نقل عمومی شهری انجام گیرد تا با از سرگیری کسب و کارهای کم‌ریسک خدشه‌ای به سلامت مردم وارد نشود. روحانی همچنین بر اطلاع‌رسانی بهنگام و اقیان‌سازی مردم برای همراهی با توصیه‌های بهداشتی و ضرورت در خانه ماندن و پرهیز از تردهای غیر ضروری تأکید کرد.

احتمال برگزاری نماز جمعه از این هفته

حجت الاسلام والمسلمین سید محمدعلی آل‌هاشم، امام جمعه تبریز در اولین همایش ائمه جمعه سراسر استان آذربایجان شرقی که به صورت ویدئو کنفرانس برگزار شد، گفت: احتمال بازگشایی نماز جمعه از این هفته در برخی استان‌های جنوبی وجود دارد و طبع آن در برخی از شهرهای استان که وضعیت سفید اعلام شوند، نماز جمعه دائر خواهد شد. امام جمعه تبریز همچنین با تأکید بر اینکه اضرائی برای بازگشایی نماز جمعه نداریم، گفت: رعایت پروتکل‌های بهداشتی و سلامتی مردم از هر موضوعی مهم‌تر است.

یک میلیارد یورو بودجه مقابله با کرونا چطور هزینه می‌شود؟

مهر نوشت: کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی ساز و کار دولت برای هزینه کرد «بودجه یک میلیارد یورویی مقابله با عوارض کرونا» را مورد بررسی قرار می‌دهد. کمیسیون اجتماعی نیز طی روزهای آتی نشست مشترک با شریعتمداری وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به منظور بررسی میزان شیوع کرونا و پیامدهای آن و همچنین اقدامات انجام شده در خصوص حمایت از کارگران و مشاغل تعطیل شده را در دستور کار خواهد داشت.

نطق میان‌دستور از مجلس حذف می‌شود

نطق میان‌دستور از دستور کار صحن علنی مجلس حذف می‌شود. اسدالله عباسی، سخنگوی هیأت رئیسه مجلس به فارس خبر داد: با توجه به محدودیت زمانی در زمان برگزاری نشست علنی مجلس بنا بر این شد تا نطق‌های میان‌دستور به عنوان دستور ثابت صحن از دستور کار صحن علنی مجلس خارج شود تا رسیدگی به طرح‌ها و لوایح باقیمانده در مجلس تا پایان دوره دهم با سرعت بیشتری صورت گیرد.

کشور را سه ماه تعطیل کنیم

عبدالرضا عزیزی، رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس دهم به ایلنا گفت: چین، در ۳ ماه شهروان را با ۱۱ میلیون جمعیت قرنطینه و آذوقه و معیشت آنها را نیز تامین کرد و دقت هم داشتند که کسی بیرون نیاید و در حال حاضر هم مردم به زندگی عادی خودشان برگشته‌اند؛ ما هم باید تا ۳ تا ۴ ماه همین کار را انجام دهیم و هزینه‌های مردم را هم تامین کنیم و یا مثل اکنون کج‌دار و مریز پیش برویم و روزی ۲ هزار نفر به مبتلایان کرونایی کشور اضافه شود. وی افزود: با این روش که پیش می‌بریم، بیماری‌ها و شکل مزمن در خواهد آمد و مردم مدام استرس ابتلا به آن را خواهند داشت.

گفتگوی ظریف و لاوروف درباره افغانستان و یمن

محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه با سرگئی لاوروف وزیر امور خارجه روسیه در خصوص آخرین تحولات بحران سیاسی در افغانستان، خصوصاً روند صلح در این کشور و همچنین رخدادهای اخیر در صحنه تحولات یمن و لزوم آتش‌بس پایدار در این کشور گفت‌وگو و تبادل نظر کردند. آخرین وضعیت شیوع کرونا در منطقه و جهان و راه‌های جمعی مقابله با آن نیز از دیگر موضوعات مورد گفت‌وگو در این تماس تلفنی بود. وزیر امور خارجه صبح امروز نیز در گفت‌وگوهای تلفنی جداگانه با همتایان قطری و ترک خود، درباره آخرین وضعیت بحران سیاسی افغانستان به ویژه روند صلح در این کشور گفت‌وگو کرده بود.